



Utbildningsförvaltningen
Klas Lind
Social- och omsorgsförvaltningen
Ann-Britt Olofsson

2019-02-26

Dnr BOU 2019-36
Dnr ON 2019-321
Dnr BIN 2019-179

Kommunstyrelsen

Budgetuppdrag personer med särskilda behov

Förslag till beslut

1. Slutredovisning av budgetuppdraget godkänns.

Ärende

Barn- och ungdomsnämnden, bildningsnämnden (arbetsmarknadsnämnden), socialnämnden och omsorgsnämnden (social- och omsorgsnämnden) med barn- och ungdomsnämnden som samordningsansvarig gavs i uppdrag att ta fram en sammanställning och förslag till hantering av kommunens samlade insatser för personer med särskilda behov. En gemensam hantering ger bättre förutsättningar för analys av behov och skapar bättre planeringsförutsättningar.

Det rådde oklarhet i hur omfattningen av personer med särskilda behov skulle tolkas. Efter att presidierna i de inblandade nämnderna träffats bestämdes att uppdraget skulle begränsas till gruppen elever inom särskolan.

Nämndernas kostnader har ökat för målgruppen. Detta har flera olika orsaker. Den främsta orsaken är att fler barn och elever i förskola, förskoleklass grundskola, gymnasieskolan som tar del av socialtjänstens insatser, har en mer komplex problematik än tidigare.

Förvaltningarna har gemensamt definierat förslag till fortsatt hantering i form av ett antal utvecklingsområden för att utveckla arbetet med målgruppen.

Beslutsunderlag:
Budgetuppdrag - personer med särskilda behov.docx

Bakgrund

Barn- och ungdomsnämnden, bildningsnämnden (arbetsmarknadsnämnden), socialnämnden och omsorgsnämnden (social- och omsorgsnämnden) med barn- och ungdomsnämnden som samordningsansvarig gavs i uppdrag att ta fram en sammanställning och förslag till hantering av kommunens samlade insatser för personer med särskilda behov. En gemensam hantering ger bättre förutsättningar för analys av behov och skapar bättre planeringsförutsättningar. En redovisning skulle lämnas till kommunstyrelsen i oktober 2018.

Uppdraget gavs i samband med beslut i kommunfullmäktige - Förslag till budget för 2019 med plan för 2020-2022, Dnr KS 2018-353. Budgetuppdraget återfinns i beslutets Bilaga 6 – Tillkommande uppdrag till nämnderna.

Det rådde oklarhet kring hur man skulle tolka definitionen *personer med särskilda behov*. Efter att presidierna i de inblandade nämnderna träffats bestämdes att uppdraget skulle begränsas till gruppen elever inom särskolan. Följande delar skulle ingå:

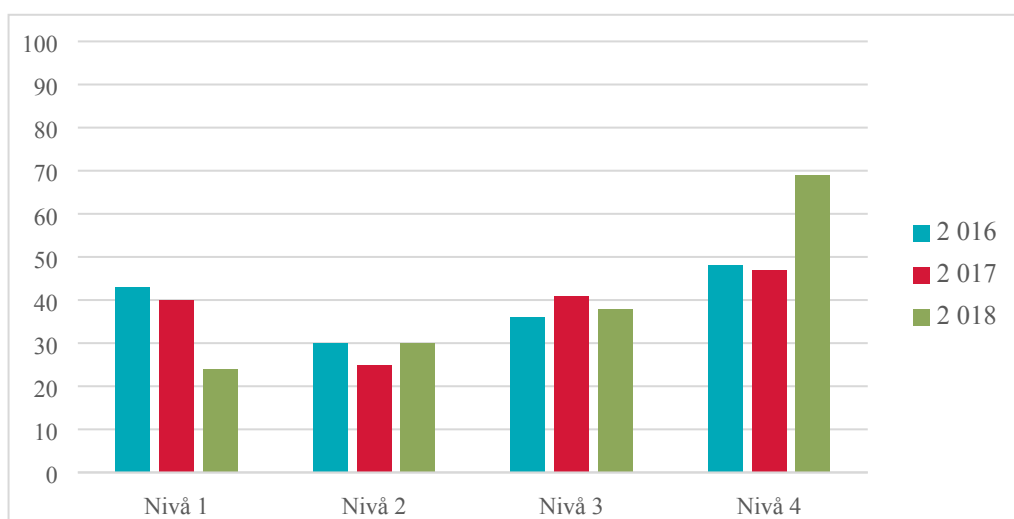
- *Skola*
- *LSS*
- *Boendeformer*
- *Fritid*

Förvaltningarnas gemensamma svar på uppdraget

Nulägessammanställning och bedömd utveckling, skola

Enligt Skolverkets statistik ökar antalet elever i grundsärskolan för fjärde läsåret i rad. Det är en ökning med nästan sju procent jämfört med föregående läsår. Den största ökningen har skett inom inriktningen träningskolan, där ökningen uppgår till nästan nio procent jämfört med föregående läsår. Inom träningskolan finns den elevgrupp som är mest resurskrävande.

Antalet elever i träningskolan har ökat även i Linköping. Inom grundsärskolan ser förändringen ut enligt följande över de tre senaste åren. Nivå 4 är den mest resurskrävande elevgruppen.



Nämndernas kostnader utifrån detta har ökat för målgruppen som definierats i budgetuppdraget. Det har flera olika orsaker. Den främsta orsaken är att fler barn och elever i förskola, förskoleklass grundskola och gymnasieskolan har en mer komplex problematik än tidigare.

Utöver utvecklingsstörning har många barn och elever fler funktionsnedsättningar och en större variation av funktionsnedsättningar. Detta kräver mer personal och resurser än tidigare. Det innebär att elever har flera funktionsnedsättningar och kombinationen mellan dessa gör att blir svårt för elever att samspela och vara i grupp vilket kräver lokaler där enskilda elever kan få sin undervisning vid behov. Undervisningen och raster måste individualiseras i minsta detalj vilket ofta kräver fler personal runt eleven.

Särskolan har, utifrån styrdokumentet, fått ett tydligare lärandeuppdrag och är i en förändringsprocess från en tidigare mer omsorgsinriktad verksamhet. Det innebär att fler lärare behövs i undervisningen vilket även detta kräver mer resurser.

De ökade behov som uppmärksammats i samband med budget för 2019 härrör från ovanstående. För de ökade kostnaderna begärde bildningsnämnden 6 mnkr i ramförstärkning från 2019. För de ökade kostnaderna begärde barn- och ungdomsnämnden 4,2 mnkr i ramförstärkning.

Sammanställning och bedömd utveckling, boende och fritid

För barn och ungdomar med funktionsnedsättning ges ofta stöd till familjen och barnet i form av olika insatser enligt LSS. Exempel på LSS-insatser som ges till barn och ungdomar och/eller deras familj är följande:

- 66 barn och ungdomar har 9 § 5 LSS avlösarservice i hemmet.

- 86 barn och ungdomar har 9 § 6 LSS korttidsvistelse i form av korttidshem.
- 15 barn och ungdomar har stödfamilj 9 § 6 LSS
- 68 barn och ungdomar har 9 § 7 LSS korttidstillsyn för skolungdom över 12 år.
- 19 barn och ungdomar har 9 § 2 LSS personlig assistans.
- 41 barn och ungdomar har 9 § 4 LSS kontaktperson.
- 9 barn och ungdomar har 9 § 3 LSS ledsagarservice.

Exempel på insatser enligt socialtjänstlagen, SoL, kan vara hemtjänst till barnfamiljer.

Komplexiteten i de individuella behoven speglas även i de insatser som utges genom omsorg- och socialnämnden, exempelvis boende, korttidsvistelse och korttidstillsyn. Svårt sjuka barn och ungdomar med mycket komplexa medicinska insatser ställer stora krav både gällande HSL-insatser och omvårdnad. Fler lösningar måste göras utifrån enskilda individer vilket påverkar hur verksamheterna bemannar, vilken kompetens som måste finnas hos personalen och hur lokalerna kan vara utformade.

Det finns flera anledningar till den ökade komplexiteten. Sjukvården har utvecklats och fler barn föds med komplexa behov. Linköping är en kommun med resurser, bl.a. ett universitetssjukhus, vilket gör det attraktivt att bosätta sig och gå i skola i Linköping. Detta är tydligt bland gruppen nyanlända men det kan även skönjas en inflytt av familjer från andra kommuner. Omsorgs- och socialförvaltningen har inte statistik över inflytt gällande barn.

Förslag till hantering av kommunens samlade insatser för barn och unga med särskilda behov, Gemensamma utvecklingsområden

Förvaltningarna ser flera utvecklingsområden där några delar kan utvecklas inom nuvarande organisation och budget medan andra delar kräver ökade medel.

1. **Om möjligt minska antalet förflyttningar för eleverna**
Nuläge: Elever med särskilda behov har ibland flera LSS-insatser i form av exempelvis korttidstillsyn och korttidsvistelse. I skolan går eleven antingen i särskola eller i en individintegrerad klass. Det innebär att elever med särskilda behov finns på många olika skolor i kommunen. Korttidstillsyn och korttidsvistelse kan inte finnas i anslutning till alla skolor, vilket kan innebära relativt mycket resor för dessa elever när de ska ta sig mellan hemmet och de olika verksamheterna.

Det är önskvärt att dessa resor minimeras så mycket som möjligt. Samtidigt går det inte av organisatoriska skäl att undvika flera resor för

vissa barn, eftersom barnen bor i hela kommunen, och alla verksamheter inte kan finnas i varje barns närområde. Vartefter barn börjar och slutar i skolan och i de olika LSS-verksamheterna förändras också logistiken kring resor, vilket gör det extra komplicerat.

Förslag: Förvaltningarna ska gemensamt titta på om det går att göra några generella åtgärder för att minska resorna elevernas hem och de olika verksamheterna. Detta bör kunna organiseras på ett bättre sätt än idag inom nuvarande organisation och budget.

2. **Behov av korttidstillsyn på morgonen**

Nuläge: Elever inom både grundsärskola och gymnasiesärskola har ibland behov av korttidstillsyn på morgonen innan skolan börjar. Som regel görs individuella lösningar för dessa elever så att de kan ha sin korttidstillsyn på morgonen på den skola där de går. Idag görs individuella avtal utifrån varje elev.

Förslag: För att underlätta framåt finns behov av en generell överenskommelse mellan förvaltningarna.

3. **Boenden som möter behoven**

Nuläge: I kommunen finns två bostäder med särskild service enligt LSS för barn och ungdomar. Under det senaste året har det funnits flera lediga platser, och fortfarande finns en ledig plats.

Önskemål har kommit om samorganiserad skola och boende för elever i gymnasiesärskolan. Det handlar dock om behov och önskemål för enstaka personer, varför det inte finns underlag för att starta en sådan enhet i kommunen. För närvarande finns fyra ungdomar som går i gymnasiesärskolan och är externt placerade. Endast en av dessa har en samorganiserad lösning med skola och boende.

Förslag: Förvaltningarna behöver gemensamt diskutera och se över hur skola, och stöd i hem och fritid kan lösas. Ekonomiska aspekter behöver också tas med i samtalen.

4. **Statistik och gemensam analys**

Nuläge: Det finns behov av statistik som är mer anpassad utifrån ett helhetsperspektiv. I dagsläget har verksamheterna, exempelvis skola, LSS-insatser och hälso- och sjukvården statistik som är anpassad enbart för den egna verksamheten. Det innebär att det ibland kan vara svårt att få fram tillförlitliga underlag för planering och samordning av olika insatser.

Förslag: Fortsatt förvaltningsgemensamt arbete för att gemensamt möta barn och familjer med särskilda behov.

5. Skollokalerna och lokaler för boende, korttidstillsyn och korttidsvistelse som möter inte behoven

Nuläge: Skolorna har i dagsläget inte lokalresurser för att kunna möta de elever som har komplexa behov. Det finns lokalbrister utifrån behoven även inom social och omsorgsverksamheten.

Förslag: Lokaler behöver ses över utifrån målgruppernas individuella behov som kan innebära att lokalanpassningar behöver göras.

Diskussion med Region Östergötland

Nuläge

För att barn och ungdomar som är svårt sjuka och har komplexa behov ska få rätt insatser behöver ansvaret för HLS-insatser mellan kommunen och Region Östergötland klargöras. Det kan finnas en risk att enskilda barn och ungdomar inte får de insatser som de behöver. Här finns ett gemensamt ansvar för kommunen och Regionen att lösa ansvarsfrågan. Detta behöver ses över gemensamt mellan kommunen och Region Östergötland genom befintliga samverkanskanaler.

Ekonomiska konsekvenser

Målgruppens behov medför kostnadsökningar vilka behöver prioriteras inom nämndernas budgetar.

Kommunala mål

I Linköpings kommuns kommunövergripande mål 2019-2022 anges

- Trygg och sammanhållen kommun
- Goda villkor för ett jämlikt, meningsfullt och hälsosamt liv

Jämställdhet

Förslaget till uppdrag tar hänsyn till alla elever oavsett deras könsidentitet.

Samråd

Samråd har skett mellan förvaltningarna som gemensamt formulerat svar på budgetuppdraget.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är inte påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Social- och omsorgsförvaltningen

Paul Håkansson

Linda Ljungqvist

Utbildningsförvaltningen

Anne Hallberg

Beslutet skickas till:
Social-och omsorgsnämnden
Bildningsnämnden
Barn- och ungdomsnämnden